

Eigen-Wijs

Een trimestriële uitgave van **VONAC**, de pedagogisch begeleidingsdienst & navormingscentrum van **VOOP** – Vlaams Onderwijs OverlegPlatform.

Jaargang: 7

Nummer: 19, september 2007.

In dit nummer vind je:

Wegwijs

Voorwoord (p. 1)

(...de volgende, opnieuw...)

Wie, waar & hoe? (p.2)

(...of zoals jullie onderhand al wel weten...)

Kijken in de School

“De vernieuwde lerarenopleiding aan de Vrije Universiteit Brussel.”

door (p.3)

(IDLO gaat van start in een nieuw jasje; we lieten een expert aan het woord)

September thema

“Thuistaal en/ in Onderwijs.”

door Christiane Samaey (p.7)

(meertaligheid in een ander daglicht gesteld.)

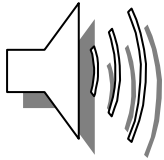
Prikbord

Onder deze rubriek kan eenieder die zich geroepen voelt zijn opmerkingen, vragen, suggesties en dergelijke kwijt. (p.10)

Agenda

Wat voor interessants is er te doen? (p.15)

(Het onderwijslandschap bruist weer van de activiteiten.)

Wegwijs

Voorwoord:

Wat hebben de Holocaust en gele narcissen met elkaar gemeen? Veel, in tijden dat onze kinderen uit onveiligheidsgevoel (zo blijkt) messen dragen en er elkaar nog mee te lijf gaan ook...

Het zijn en blijven 'hot items' die ons met de regelmaat van de klok uit onze slaap houden.

Ook **Eigen-Wijs** sluit er de ogen niet voor en houd je over deze en andere belangrijke thema's op de hoogte.

Veel leesgenot!

Colofon:

✉ Verantwoordelijke uitgever voor deze nieuwsbrief is Linda Van Looy, Middelveld 5, 1860 Meise.

📄 Eindredactie: Katty Elias - k Elias@vub.ac.be en
Isabelle Janssens - Isabelle.Janssens@vub.ac.be of
telefoonnummer 02/629 21 51.

📖 **Eigen-Wijs** verschijnt trimestrieel, met een oplage van 98 exemplaren.

Wie, waar & hoe:

- ☑ *Linda Van Looy* (lvlooy@vub.ac.be) , tel: 02/629 21 51 - voorzitter
- ☑ *Jeanine Billens* (jbillens@vub.ac.be) , tel: 02/629 24 51 - ondervoorzitter
- ☑ *Simone Weise* (simone.depondt@telenet.be) - penningmeester
- ☑ *Katty Elias* (keliass@vub.ac.be) , tel: 02/629 21 51- secretaris - coördinator VOOP -
Pedagogische Begeleidingsdienst & Navormingscentrum vzw
- ☑ *Mike Vrijssen* (mvrijssen@vub.ac.be) , tel: 02/629 24 09 - pedagogisch adviseur secundair
en volwassenenonderwijs
- ☑ *Christiane Samaey* (csamaey@vub.ac.be) , tel: 02/629 12 20 - pedagogisch adviseur kleu-
ter- en lager onderwijs
- ☑ *Isabelle Janssens* (Isabelle.Janssens@vub.ac.be) , tel: 02/629 21 51 - pedagogisch mede-
werker

📍 Wij zijn gevestigd op het volgende adres:

VONAC

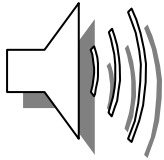
p/a VUB-IDLO - lokaal 3B204
Pleinlaan 2
1050 Brussel

☎ Ons algemeen telefoonnummer is: 02/629 21 51

📠 Faxen kan ook altijd op het volgende faxnummer: 02/629 36 36

💻 Meer en andere informatie (o.a. deze en alle onze vorige nieuwsbrieven) vind je ook op
onze website: www.VOOP.be

Vragen? Opmerkingen? Geef ons gerust een seintje!

Kijken in de School

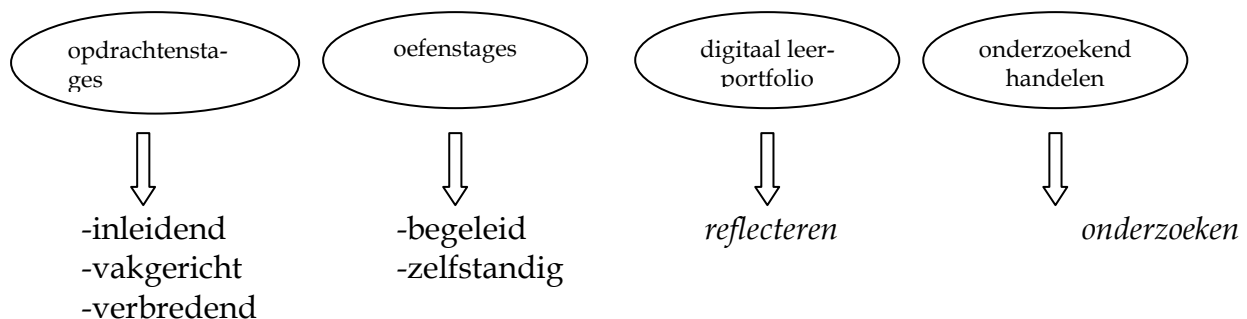
De vernieuwde lerarenopleiding aan de Vrije Universiteit Brussel.

Ariane Carlier

Centrale stagecoördinator lerarenopleiding IDLO-VUB

Vanaf het academiejaar 2007-2008 biedt de Vrije Universiteit een 'specifieke lerarenopleiding' van 60 studiepunten aan, als opvolger van de 'academische initiële lerarenopleiding' van 35 studiepunten. De 60 studiepunten van de nieuwe specifieke lerarenopleiding behelzen een theoretische component en een praktijkcomponent van elk 30 studiepunten. Zoals het decreet het voorziet is vooral de stagecomponent in de opleiding aanzienlijk uitgebreid. Doel is kandidaat-leraars extra ervaring te laten opdoen alvorens in het leraarsberoep te stappen. Een goede samenwerking tussen de VUB en de stageschool is bijgevolg onontbeerlijk, want het is dankzij uw expertise uit de praktijk dat onze stagiairs uitgroeien tot goede beginnende leerkrachten.

In dit artikel gaan we in op de praktijkcomponent van de Specifieke Lerarenopleiding aan de Vrije Universiteit Brussel. Aangezien het beroep van leraar duidelijk veel meer inhoudt dan lesgeven, wordt deze ruimer ingevuld dan het geven van stagelessen. Ook andere facetten komen ruimschoots aan bod in de diverse opleidingsonderdelen. De praktijkgerichte component bestaat uit 4 grote onderdelen: **de opdrachtenstage, de oefenstage**, het uitwerken van een **digitaal leerportfolio** en **het onderzoekend handelen**. De opdrachtenstage bestaat op haar beurt uit 3 soorten opdrachtenstages: **de inleidende, de vakgerichte en de verbredende opdrachtenstage**. De oefenstage wordt opgedeeld in **een begeleide en een zelfstandige oefenstage**.

De vak- en schoolmentor zijn het nauwst betrokken bij de opdrachten- en de oefenstages. Bijgevolg focussen we in dit artikel hoofdzakelijk op deze praktijkonderdelen.

De stages zijn een cruciaal onderdeel in de specifieke lerarenopleiding van de student. Een VUB-stagiair die in uw school terecht komt, komt daar ofwel zijn/haar inleidende op-

drachtenstage, vakgerichte opdrachtenstage, begeleide oefenstage en zelfstandige oefenstage doen, ofwel zijn/haar verbredende opdrachtenstage uitoefenen. Wat houden deze opleidingsonderdelen nu precies in?

De opdrachtenstages

Kort samengevat bestaan **opdrachtenstages** uit verschillende **observatie-, toepassings- en doeopdrachten** die doorgaan in de school. De studenten voeren de opdrachten zoveel mogelijk zelfstandig uit, maar kunnen/zullen wel beroep doen op de expertise van de mentor in het kader van een specifieke opdracht. Hij/zij speelt hier dus een cruciale rol *als "gastheer/gastvrouw" en "gids"*.

De **inleidende opdrachtenstage** heeft tot doel om de student in contact te laten komen met de school- en lescontext in het algemeen en specifiek voor uw school. Om dit te verwezenlijken worden opdrachten geformuleerd, gerelateerd aan het vertrouwd maken met de schoolorganisatie en de schoolcultuur, het verwerven van inzicht in het perspectief van de leerling, het ontwerpen van lessen waarin leerfuncties worden ondersteund en het geven van feedback en het stimuleren van reflectie over de studieaanpak.

De **vakgerichte opdrachtenstage** heeft tot doel de studenten inzicht te laten verwerven in de taakinvulling van de leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen, als opvoeder en als organisator. Iedere studierichting binnen de specifieke lerarenopleiding (Cultuur- en Maatschappijwetenschappen, Rechten, Economische Wetenschappen, Agogische Wetenschappen, Psychologie en Pedagogische Wetenschappen, Taal- en Letterkunde, Biomedische, Gezondheids- en Revalidatiewetenschappen, Lichamelijke Opvoeding en Bewegingswetenschappen of Wetenschappen en Ingenieurswetenschappen) werkte hier toe een aantal opdrachten uit, gaande van gesprekken met de vakmentor over zijn/haar opdracht als vakleraar, lesobservaties, het bestuderen van jaarplannen, observaties van vakgroepvragen, klassenraden of oudercontacten tot de analyse van de accommodatie, het studiemateriaal,...

In de **verbredende opdrachtenstage** tenslotte, krijgt de student de kans om kennis te maken met een diversiteit aan onderwijscontexten en -situaties via opdrachten die het vakgerichte overstijgen. De student kan (individueel of in groep) een eigen project uitwerken of een gemotiveerde keuze maken uit onderwerpen als het begeleiden van leerlingen met leertekorten via tutorlessen, het meedraaien in de schoolorganisatie van een methode-, Steiner-, beroeps- of BuO-school, het ontwikkelen van een tweedaags project uitgaande van de vakoverschrijdende eindtermen op maat van de 2^e of 3^e graad BSO, het ontwikkelen van een draaiboek op maat van de school,... Ook uw school kan navraag doen om een dergelijk project te laten uitwerken (contact: Isabelle Janssens, Isabelle.Janssens@vub.ac.be).

De oefenstages

De zegswijze "oefening baart kunst" schetst kort en bondig de achterliggende motivatie voor de uitbreiding van de praktijkcomponent in de lerarenopleiding naar aanleiding van het nieuwe decreet. Naast de opdrachtenstages, voorziet de opleiding dus uiteraard ook **oefenstages**. Door de evolutie van begeleide naar zelfstandige oefenstage, krijgt de student de kans om te groeien van stagiair-leraar (in een context waar oefenen onder de begeleiding van de expert-mentor centraal staat) tot volwaardig beginnend leraar die sterk in

zijn/haar schoenen staat (in een context waarin het zelfstandig ervaren van de realistische praktijk centraal komt te staan). De **begeleide oefenstage** omvat een reeks van gemiddeld 20 oefenlessen die de student in de specifieke lerarenopleiding onder toezicht van en in afspraak met de vakmentor voorbereidt en uitvoert. De rol van de vakmentor bevindt zich dus hier op niveau van *begeleiding van de student op micro- of klasniveau*. We spreken hier van een gemiddelde omdat de overstap naar de zelfstandige oefenstage afhangt van het bereikte competentieniveau van de student. De stagiair krijgt minimum 18 en maximum 24 oefenlessen de tijd om het vereiste niveau te behalen en toelating te krijgen tot de **zelfstandige oefenstage**. Deze omvat een reeks van 20 oefenlessen die de student in de specifieke lerarenopleiding zelfstandig voorbereidt en uitvoert, zonder permanente aanwezigheid van de vakmentor in de klas. De (school)mentor kan de student hier wel begeleiden op eenzelfde manier als de beginnende leerkracht. Hij/zij neemt m.a.w. de rol van de *mentor als coach op meso- of schoolniveau* op.

Om het leerproces van de student te optimaliseren, wordt de begeleide oefenstage gespreid over een periode van minstens 5 weken, de zelfstandige oefenstage over een periode van minstens 2 weken.

Tijdens de oefenstage krijgt de student, naast de ondersteuning vanuit de school, ook nog ondersteuning van een vakdidacticus en een stagebegeleider van de VUB. De **vakdidacticus** bewaakt de toepassing van de pedagogische en vakdidactische inzichten. Hij/zij onderhoudt nauw contact met de stagebegeleider, bewaakt de beoordeling van de stage en evalueert in overleg met de stagebegeleider het stagedossier dat de student uitwerkt voor de begeleide en zelfstandige stage. De **stagebegeleider** begeleidt de student op procedureel vlak (bijv. bij het vinden van een geschikte stageschool) en op didactisch vlak, vanuit de visie van de opleiding. Hij/zij gaat verschillende keren op stagebezoek in de school. Centraal bij de hierbij staat de vraag of de student de transfer van theorie naar praktijk maakt.

De in-service training of LIO-baan

Naast de meerderheid van de studenten die het reguliere programma van lerarenopleiding volgen en het praktijkgedeelte afwerken zoals daarnet omschreven, stromen er in de lerarenopleiding ook studenten in die reeds tewerkgesteld zijn als leerkracht (al dan niet onder de vorm van het specifieke statuut Leraar-in-Opleiding), maar nog geen diploma van leraar hebben behaald. Voor hen werd er een alternatief programma uitgewerkt.

De student die tewerkgesteld is in een LIO-baan en minimum 500 uren-leraar geeft binnen deze opdracht, is vrijgesteld van de 30 studiepunten praktijkcomponent in het reguliere programma. Hij/zij wordt deze lessen begeleid door een schoolmentor. Er wordt daarnaast ook een assessment voorzien in samenspraak met de school en het opleidingsinstituut. Dit assessment resulteert in een beoordeling voor het opleidingsonderdeel "Professioneel handelen in de onderwijspraktijk". Studenten die reeds aan het werk zijn als leerkracht (zonder LIO-baan), maar hun diploma van leraar nog moeten behalen, worden in de lerarenopleiding van de VUB als gelijkwaardig beschouwd aan de LIO. Om een degelijke begeleiding van deze stagiair te garanderen, dient de school die de student in kwestie tewerkstelt wel een overeenkomst af te sluiten met de VUB waarin gestipuleerd staat dat er vanuit het opleidingsinstituut eenzelfde assessment voorzien wordt en vanuit de school eenzelfde begeleiding door de schoolmentor voorzien wordt als bij LIO-baners. Op het

moment dat aan die voorwaarde voldaan wordt, valt deze student onder dezelfde programmavoorwaarden als de LIO.

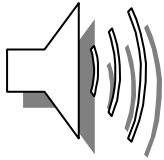
“Digitaal leerportfolio” en “Onderzoekend handelen”

Naast de opdrachten- en de oefenstages, die doorgaan in de school, maken ook de opleidingsonderdelen “Digitaal leerportfolio” en “Onderzoekend handelen” deel uit van de praktijkcomponent van de academische specifieke lerarenopleiding. Deze opleidingsonderdelen vallen volledig onder de verantwoordelijkheid van het opleidingsinstituut. Voor ‘**Digitaal Leerportfolio**’ reflecteren de studenten over hun beroepspraktijk en ontwikkelen ze een digitaal en multimediaal dossier waarin ze hun competentie om zelfstandig te leren van de beroepspraktijk aantonen. Daarnaast voeren ze een praktijkgericht actieonderzoek uit, dat centraal staat in het opleidingsonderdeel “**Onderzoekend handelen**”.

Samen werken aan de leraar van de toekomst

Op basis van bovenstaande toelichting van de praktijkcomponent, merkt u dat de school in hoofde van haar klas- en schoolmentor nauw betrokken worden bij de verschillende soorten stages die de studenten van de Specifieke Lerarenopleiding aan de VUB lopen. Een uitbreiding van de stagecomponent impliceert onvermijdelijk een doorgedreven samenwerking tussen de school en het opleidingsinstituut als partners in de vorming van onze toekomstige leraren. Voor de VUB zijn uw secundaire scholen bijgevolg een zeer cruciale partner in haar opleiding. Uw ervaring, know-how en deskundige ondersteuning zullen de ‘praktijkschok’ voor de studenten beperken en het leerproces van de stagiair-leerkracht optimaliseren. Op termijn levert dit engagement echter ook voor u een belangrijke bonus op, want de degelijk opgeleide stagiair van vandaag, wordt de goede (beginnende) leerkracht die uw team in de toekomst zal vervoegen. De motivatie en inzet van beide partners brengt ons dus tot een win-win-situatie. En daar wil de VUB u alvast bij voorbaat voor bedanken.

Voor meer informatie kan je steeds terecht bij Ariane Carlier: amcarlie@vub.ac.be of 02/629.20.63)

September thema

Thuis taal en/in Onderwijs.

Christiane Samaey
pedagogisch adviseur

In de taalbeleidsnota van september 2006 van onderwijsminister Frank Vandenbroecke wordt specifiek gepleit voor talensensibilisering. Hieronder verstaan we het positief en pedagogisch-didactisch omgaan met taaldiversiteit in de klas.

Aandacht aan thuis taal geven gaat niet ten koste van het verwerven van het Nederlands. Integendeel, een goede kennis van de moedertaal dient als basis voor verdere talenverwerving en is bevorderlijk voor de totale persoonsontwikkeling. Het niveau van de moedertaal is mee bepalend voor het niveau van de tweede taalverwerving. Vaardigheid verworven in de ene taal werkt door in de andere taal, als er maar voldoende contact en motivatie is. Dit contact en deze motivatie gaan zowel van de school als van thuis uit. Het niveau van de moedertaal is wel sterk afhankelijk van het milieu waarin het kind opgroeit. Het is dan ook belangrijk om een correcte moedertaal te hanteren.

Het kan dus nuttig zijn om, binnen de globale context van Nederlandstalig onderwijs, ook een plaats te geven aan vreemde thuis talen. Een paar initiatieven werden hieromtrent in verschillende steden gestart en waren de voorbije maanden in dit verband veelbetekend.

Het is niet onze bedoeling om elk genomen initiatief toe te lichten, maar de gemeenschappelijke punten, bevindingen ervan weer te geven. Elk initiatief, project gaat immers uit van dezelfde doelstelling: "het belang van het kind", en meer bepaald het kind "maximale ontwikkelingskansen" geven. Belang hechten aan en het gebruiken van hun moedertaal speelt hier een belangrijke rol. Zowel ouders als scholen moeten hiervan bewust worden en dit inzicht over meertaligheid als positief ervaren.

Dat deze visie een aantal vragen doet rijzen zowel vanwege de leerkrachten (scholen) als van de ouders is vanzelfsprekend. Toch zijn de tot nu toe bekomen resultaten verre van negatief. Hierna volgt het waarom, alsook enkele doelstellingen, bevindingen, aanbevelingen en besluiten die resulteerden uit de projecten¹.

¹ 1. Het project "Méér taal !": bevraging en acties rond meertaligheid in Gent (INg Gent)
2. Bicultureel meertalig onderwijs en talensensibilisering in Brussel (Foyer Brussel)
3. Proeftuin moedertaalonderwijs voor anderstalige kinderen in Gent (PBD Gent)

Waarom:

- Te weinig allochtone leerlingen kennen een positieve schoolcarrière en veel allochtone leerlingen hebben een taal- en leerachterstand. Het onderwijs voelt zich onvoldoende toegerust om dit om te buigen en de ouders zijn bekommerd en spelen hierin een rol.
- Bij talensensibilisering gaat het onder meer om een meerwaarde, een rijkdom en niet louter om een probleem. Op intercultureel gebied verlaagt het de taal- en culturele drempels (tolerantie, interesse).
- Thuistaal is belangrijk.
- Thuistaal en identiteitsontwikkeling zijn nauw verbonden met elkaar.
- Ouders kiezen wel de schooltaal maar hebben vaak ondersteuning nodig om hierin verder hun verantwoordelijkheid te nemen.
- Meertaligheid is een positief gegeven.
- Vele allochtone kinderen vertonen een achterstand in het onderwijs. Tot nu toe werden veel inspanningen geleverd in het onderwijs zonder duurzame oplossing.
- Worden de sociaal-emotionele ontwikkelingen en identiteitsontwikkeling van het allochtone kind voldoende ondersteunt zodat het wil leren?
- Benutten we alles wat het allochtone kind kan en weet ten dienste van een optimale taalontwikkeling?

Doelstellingen:

- Ouders en leerkrachten meer positief en bewust laten omgaan met meertaligheid om zodoende de taalvaardigheid van kleuters te verbeteren. Dit wordt gerealiseerd vanuit een tweesporenbeleid, m.n. vanuit de ervaringen en wensen van de leerkrachten én ouders van meertalige kinderen en via het uitzetten van acties op maat met ouders én school.
- Een goede meertaligheid ontwikkelen die bijdraagt tot de optimale ontplooiingskansen van het kind.
- Het ondersteunen van een evenwichtige persoonlijkheidsontwikkeling die tot uiting komt in een verhoogd welbevinden en grotere betrokkenheid en een voorwaarde is voor een goede doorstroming naar het secundair onderwijs.
- Het bekomen van een actieve en functionele meertaligheid.
- Het bevorderen van interculturele vaardigheden en integratie.
- Het realiseren van een betere doorstroming van allochtone kinderen naar het secundair onderwijs (ASO en TSO).
- Positieve taalattitudes ten aanzien van alle talen aankweken.
- Taalvaardigheden in de thuistaal ontwikkelen.

Enkele bevindingen rond meertaligheid:

Ouders vinden dat meertaligheid een meerwaarde is. In de praktijk echter wordt thuis een andere taal dan het Nederlands gehanteerd. De toegang tot het Nederlands in het gezin gebeurt via TV, oudere broers en zussen, liedjes. Soms bestaat er weerstand van de kinderen wanneer ouders toch Nederlands willen spreken of hen aanzetten tot Nederlands te spreken met broers en zussen. Eenmaal de allochtone kinderen thuis zijn, bestaat er nog weinig contact met de Nederlandstalige kinderen.

Ouders vertonen een positieve houding tegenover onderwijs in eigen taal maar vinden dat de school dé plaats is om Nederlands te leren. Er is nood aan meer communicatie en informatie zowel uitgaande van de school als van de ouders.

Scholen hebben weinig zicht op de thuistaal en het taalontwikkelingsniveau van de kinderen. Meer deskundigheid is noodzakelijk om een goed resultaat te bereiken. Een goede basis thuistaal zal leiden tot een betere meertaligheid. De manier waarop de thuistaal gehanteerd wordt is hier belangrijk.

Scholen denken dat meertaligheid een meerwaarde is voor communicatie binnen de familie en algemeen voor het latere leven. Meertaligheid is een voordeel wanneer het kind voldoende capaciteiten heeft. Klassen moeten voldoende gemengd zijn opdat de kinderen ook van elkaar zouden kunnen leren.

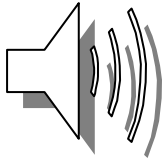
Tot slot enkele aanbevelingen en besluiten:

Interactief omgaan met de thuistaal heeft een positieve invloed op het aanleren van het Nederlands. Het structureel opnemen van moedertaal in het onderwijs kan mee deel uitmaken van een onderwijs dat beter is afgesteld op de noden en capaciteiten van allochtone kinderen. Een duidelijk stappenplan inzake taalbeleid opstellen is hier wel noodzakelijk. Pedagogische begeleidingsdiensten, CLB, steunpunt diversiteit & leren, centrum voor taal & onderwijs,... bieden gerichte ondersteuning voor o.a. het opstellen van een taalbeleid en bieden van informatie.

Thuistaal hanteren op school is geen hinder voor integratie. Meertaligheid mag niet beschouwd worden als een probleem of als een achterstand, maar wel als een gegeven, een vertrekpunt, een uitdaging.

Goede contacten en communicatie met de ouders zijn noodzakelijk. Ouders zouden meer moeten naar de school stappen voor meer uitleg over het klas gebeuren, de taalevolutie van hun kind. Scholen zouden voor meer efficiënte toenadering naar de ouders toe moeten zorgen.

Structurele aandacht voor thuistaal leert kinderen functioneren in een meertalige samenleving. Taalvaardigheid Nederlands maakt weliswaar steeds prioritair deel uit van elke aanpak.

Prikbord

Deze rubriek staat open voor eenieder die zich geroepen voelt iets te vragen, te suggereren, op te merken, te informeren...

Te vroeg leren lezen of schrijven kan tot dyslexie leiden

Ontwikkelingspsycholoog Ewald Vervaet beweert dat een kind pas rond de leeftijd van 6,5 jaar schoolrijp is. Volgens hem moeten ze eerst een aantal ontwikkelingsfasen doorgevoerd hebben alvorens te leren lezen en schrijven. Als kinderen te vroeg leren lezen en schrijven, kunnen ze dyslectisch worden.

In zijn nieuwe boek "Naar school" beschrijft hij de verschillende fasen die een kind moet doorlopen alvorens schoolrijp te zijn. Zo moet het kind bijvoorbeeld voldoende ruimtelijke begripsvorming vertonen alvorens te kunnen lezen en schrijven. Letters zijn immers meetkundige figuurtjes.

Sommige kinderen die aanvankelijk probleemloos lijken, vertonen soms op 8,5 jaar plots dyslexie. Deze ontwikkelingsdyslexie ligt hier bij het feit dat het kind de auditieve analyse te weinig beheerst heeft. Pas na die beheersing kan men starten met het aanleren van schrijf- en leesvaardigheden.

Onze Westerse maatschappij vraagt echter hoe langer hoe meer prestaties. De ouders stellen hoge verwachtingen in hun kind en alles moet zo vroeg mogelijk. Scholen haken hierop in en beginnen reeds vroeg met het aanleren van lees- en schrijfvaardigheden.

Elk kind doorloopt de ontwikkelingsfasen volgens eigen tempo. Hiermee dient rekening gehouden te worden. Geef het kind voldoende tijd om zich te ontwikkelen. Zoals E. Vervaet zegt: "Laat je kind niet op zijn tenen lopen, maar op zijn voetjes. Respecteer de fase waarin het verkeert."

🔊 VERVAET, E. "Naar school. Psychologie van 3 tot 8.", Ambo, 2007, 287 blzn.

Inspecteur basisonderwijs met pensioen

Vanaf 1 september '07 is Inspecteur-generaal basisonderwijs, Roger Peeters met pensioen. Hij werd vervangen door Luc Van der Auwera.

🔔 meer informatie over de onderwijsinspectie in Vlaanderen vind je op:

<http://www.onderwijsinspectie.be/>

Theaterstuk 'De reis. Deportatie naar Auschwitz.'

De reis is een getuigenis van één van de weinige "gelukkigen" die de Holocaust overleefden. Deportatie naar Auschwitz was een reis naar de dood. Miljoenen Joden werden onmiddellijk na aankomst in het concentratiekamp vermoord. Al schieten woorden te kort voor deze gruwel, dergelijke voorstellingen zijn niet overbodig en zullen dat nooit worden. De reis is een bewerking van geschreven en gesproken woorden tot een aangrijpend stuk theater vakkundig opgevoerd door Patrick Heyte. Met dit stuk won Patrick de jury- en publieksprijs van de theaterhappening Open Doek en was hij finalist op het Rotterdams monologenfestival.

De reis is gelardeerd met muziek die vanuit diverse hoeken het thema rassenhaat en volkerenmoord raakt. Eigen nummers, bewerkingen van bestaande liederen, maar ook muziek geënt op teksten en gedichten van slachtoffers van de Holocaust. Lieder die roepen om gehoord te worden door de hedendaagse jongeren, maar ook door volwassenen. Begeleid op akoestische instrumenten en live gezongen door Filip Haeyaert die in de folk-, kleinkunst- en cabaretwereld geen onbekende meer is.

🔔 Doelgroep: Leerlingen ASO, TSO, en BSO - derde graad. Maximum 150 leerlingen per voorstelling, duur van de voorstelling: 70' (meerdere voorstellingen per dag zijn mogelijk).

🔔 Kostprijs: 500 euro per voorstelling, alles inbegrepen (indien buiten West-Vlaanderen komen er vervoerskosten bij)

🔔 Benodigdheden: projectiescherm, minimale belichting, locatie die kan verduisterd worden

🔔 De begeleidende educatieve brochure is (indien gewenst) op simpele vraag verkrijgbaar aan 20 eurocent per stuk.

🔔 Contact : www.bonebookings.be - 03 / 298.03.08 - 0485 / 46.47.65

The Crocus Project

Hieronder vind je namens de Belgische ambassade in Ierland informatie betreffende het Crocus Project van de Holocaust Educational Trust of Ireland (HETI). Dit project heeft als doelgroep kinderen van 11 jaar en ouder en streeft ernaar de nagedachtenis aan de anderhalf miljoen Joodse en andere kinderen die omkwamen tijdens de Holocaust in ere te houden. De bedoeling is dat de kinderen telkens in de herfst de krokusbollen planten. Wanneer deze uitkomen in het voorjaar kunnen de kinderen dan uitleggen waarvoor de kro-

kussen symbool staan (de kleur van de bloemen komt immers overeen met gele ster die Joden moesten dragen in Nazi-Duitsland). Het HETI voorziet de deelnemende scholen van de krokusbollen en het omkaderende educatiemateriaal.

The Crocus Project is intended for pupils aged eleven years and upwards. This project is now a perennial activity in Ireland with schools from all over the country participating in it every year. Other countries are also becoming involved and there are schools from other parts of Europe, Scandinavia, the UK and the USA - all planting yellow crocus bulbs. The Holocaust Educational Trust of Ireland provides schools with yellow crocus bulbs to plant in Autumn in memory of the one and a half million Jewish children and thousands of other children who died in the Holocaust. The yellow stars recall the yellow Stars of David all Jews were forced to wear under Nazi rule. The activity provides an opportunity to introduce young children to the subject of the Holocaust. It is a tangible way to promote awareness about discrimination and stimulate discussion. The Trust makes available guidelines and information which may be of assistance to teachers during this activity. These resources complement existing material on racism and interculturalism. The children's involvement in planting the bulbs and watching the flowers grow encourages ongoing learning about the importance of tolerance and respect. In Ireland, the crocus blooms at the end of January - around the time of the international Holocaust Memorial Day (27 January). In other countries, Spring comes later but the crocuses can be planted indoors in flowerboxes or bowls. When people admire the flowers, the children can explain what they represent.

🔔 For information about participating in The Crocus Project, please contact: Holocaust Educational Trust of Ireland, Clifton House, Lower Fitzwilliam Street, Dublin 2; Telephone: + 353 1 6690593

🔔 Email: info@hetireland.org - www.holocausteducationaltrustireland.org

Louis!

Op vier juli ll. kondigden onze **VONAC**-medewerkster Isabelle Janssens en haar echtgenoot Kristof Steur de geboorte van hun zoontje aan. Louis zag die dag het levenslicht om 9u30, woog 3kg500 en mat 52 cm.

Inmiddels kijken we reikhalzend uit naar de terugkomst van Isabelle, op 15 oktober.

🔔 felicitaties kan je sturen naar Isabelle.Janssens@vub.ac.be.

Maritiem pakket Yserstar 5!

Voor dit schooljaar bidt de Rederij Seastar een volledig uitgewerkt dagprogramma 'Yserstar 5!' aan:

- In de voormiddag is er een begeleid bezoek aan de vismijn, sluizen & het Koning Albert I Monument met aansluitend een picknick aan boord van de Yserstar. Elke leerling heeft recht op 1 drankje (zelf zorgen voor de picknick).
- Rond 13u00 staat de havenrondvaart (afvaart vanuit Nieuwpoort) op het programma en dit met een gids aan boord (facultatief) die je het reilen en zeilen van de haven op een boeiende wijze zal bijbrengen. Tijdens deze havenrondvaart vaar je langsheen het

natuurreservaat 'Ysermonding', de Euro-jachthaven, de vismijn en de vissers- & handelshaven.

- Om de dag sportief af te sluiten, kunnen de leerlingen nog een plons maken in het zwembad of kiezen voor een uurtje mini-golfen in de Floreal.

Schrijf je in voor de wedstrijd met een gratis rondvaart voor uw klas. wedstrijd@seastar.be

🔔 Prijs per persoon: 9,50 euro p.p. Prijs gids: 40 euro/gids voor max. 25 pers/gids. Prijs gids aan boord: 20 euro/gids voor de hele groep.

🔔 Voor meer informatie kan je terecht bij: Rederij Seastar. Orlentpromenade 28620 Nieuwpoort; Tel.: 058/23 24 25 - Fax: 058/23 24 00 - www.seastar.beinfo@seastar.be

Maak samen met Suske en Wiske je eigen strip!

Het 'Provinciaal Suske en Wiske - Kindermuseum' is er in de eerste plaats voor jongeren van 8 tot 12 jaar. Het is op maat gemaakt voor groepen kinderen. Dit kunnen klasgroepen zijn van de 2de en 3de graad basisonderwijs of groepen samengesteld door verenigingen, jeugddiensten, enz.

Eerst ga je, met de andere kinderen in het vroegere huis van Willy Vandersteen door de kamers, die als thema kleur en compositie hebben en die de totstandkoming van een stripverhaal vertellen. In deze kamers doe je allerlei opdrachten met Sus Antigoon als gids. Daarna volgt een workshop. Je past de zaken die je geleerd hebt in de kamers dan toe.

Je kan kiezen uit vier workshops: de Verhalenmaker, de Tekstograaf, de Decordenker en de Kleurencomponist. De Verhalenmaker is voor wie graag schrijft. Je verzint een leuk verhaaltje rond een object, plaats of zelfverzonnen figuurtje. Daarna teken je dit in 3 stripvakken uit. De Tekstograaf laat je in één stripvak een 'gag' tekenen. Je verzint dus een leuke mop met een stripfiguur. In de Decordenker kan je je stripfiguurtje plaatsen op een leuke achtergrond. De Kleurencomponist is voor hen die graag met kleuren werken. Je laat je stripfiguurtje spreken door middel van kleuren.

Op het einde van de dag krijg je dan een koffertje met alles wat je die dag gedaan hebt erin.

Per groep kunnen minimum 12 kinderen en maximum 24 deelnemen. Er kunnen meestal twee groepen tegelijkertijd ontvangen worden.

🔔 Vooraf inschrijven is noodzakelijk. De prijs per kind bedraagt 2,50 Euro; één begeleider per groep is gratis.

🔔 Voor meer informatie en reservatie: Provinciaal Suske en Wiske - Kindermuseum, Beauvoislaan 98 te 2920 Kalmthout; tel: 03/666.64.85 - fax: 03/666.64.89 of info@suskewiske.provant.be - www.provant.be/suske&wiske

Abonnementenservice

Iedereen waar we aan dachten heeft een exemplaar van deze nieuwsbrief in de bus gekregen. Toch zullen er geïnteresseerden tussen de mazen van het geheugen geglipt zijn. Vergeef het ons en wees niet boos; laat ons gewoon even weten wie ook nog graag een exemplaar wil ontvangen en we sturen graag dit en alle andere komende nummers op!

Contacteer Katty of Isabelle: tel: 02/629 21 51

fax: 02/629 36 36

E-mail: keliias@vub.ac.be of Isabelle.Janssens@vub.ac.be

Adres : **VONAC**

P/a VUB/IDLO, lokaal 3B204

Pleinlaan 2

1050 Brussel

Agenda²

Leermiddelenbeurs.

Op zaterdag 20 oktober '07 organiseert het C.V.O. Antwerpen een leermiddelenbeurs en studiedag.

🔔 Deze beurs vindt plaats in U.I.A. Antwerpen en is doorlopend open van 8u30 tot 16u.

Dag van de Schoolmuziek 2007

De *Dag van de Schoolmuziek 2007*, een organisatie van *Muzes vzw*, vindt plaats op 17 november 2007 in de gebouwen van het Lemmensinstituut (Leuven) en is gericht naar iedereen die begaan is met muzikeducatie. Zowel leraren als verantwoordelijken uit de culturele sector en het jeugdwerk vormen het beoogde publiek.

🔔 Je kan vanaf nu intekenen via de website: www.muzes.be/dagvandeschoolmuziek. Daar vind je ook alle keuzesessies terug.

Kinderrechten voor de praktijk.

Het Centrum voor de Rechten van het Kind organiseert ook dit najaar een vormingscyclus "kinderrechten voor de praktijk". Dit jaar is het thema: 'Kinderrechten en opvoedingsondersteuning?'

Het doel van deze vormingscyclus is de betekenis van opvoeding - opvoedingsondersteuning te belichten vanuit verschillende invalshoeken. Eerst zal worden nagegaan wat opvoedingsondersteuning zoal kan inhouden en wat hierover terug te vinden is in de literatuur en/of de onderzoeksresultaten. De discussies (residuele of meer structurele steun, formele of informele, hulp of steun, emancipatie of beheersing, individuele of maatschappelijke preventie, ...) worden besproken vanuit de theorie én de praktijk.

Daarbij wordt er bewust iets verder gekeken dan een enge afbakening van hoe opvoedingsondersteuning doorgaans gedefinieerd wordt. Er wordt ook ingegaan op structurele vormen van gezinsondersteuning, zoals (al dan niet georganiseerde) kinderopvang. Wanneer het gaat over "bijzondere groepen" is opvoedingsondersteuning dan weer een bij-

² In deze rubriek is het niet onze bedoeling het totale aanbod van nascholingen, lezingen, cursussen, enz in Vlaanderen weer te geven. De selectie gebeurt volledig ad random, zonder wie of wat dan ook te willen bevoordelen of benadelen.

zondere vorm van kansarmoedebestrijding of samenlevingsopbouw. Twee recente initiatieven op het terrein worden voorgesteld: de opvoedingswinkel en de ouderstages: hun aanbod en werking.

Als afsluiter van deze reeks wordt een stand van zaken weergegeven met reflecties en toekomstperspectieven van een betrokkene uit het beleid.

De cyclus is gericht op welzijnswerkers, beleidsmedewerkers, magistraten, advocaten, juristen en iedereen werkzaam met of rond kinderen en jongeren of kortom elkeen geïnteresseerd in kinderrechten is welkom.

De vormingscyclus vormt een geïntegreerd geheel, daarom is het raadzaam om zich voor de gehele cyclus in te schrijven. Toch is het ook mogelijk om zich voor één of meerdere dagen afzonderlijk in te schrijven.

Bij elke sessie wordt voldoende ruimte voorzien voor discussie, vragen en terugkoppeling naar de praktijk.

Een aanvraag tot erkenning bij de Vereniging van Vlaamse Balies én bij het Ministerie van Justitie is lopende.

🔔 De vormingscyclus vindt plaats op vrijdag 12 - 19 - 26 oktober, vrijdag 9 - 23 november en vrijdag 7 december telkens van 12.15 tot 16 uur in de Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen, H. Dunantlaan 2, 9000 Gent.

🔔 De kostprijs bedraagt 185 € voor de gehele cyclus (syllabus inbegrepen) en 50 € voor een afzonderlijke dag. Voor studenten geldt een verminderd tarief van 155 € /35 €. De inschrijvingsprijs omvat deelname aan de studiedag, broodjeslunch, documentatiebundel en enkel voor de deelnemers die voor de hele cyclus inschrijven de syllabus die nadien zal uitgegeven worden.

🔔 Voor meer informatie (de volledige folder met programma én inschrijvingsmodaliteiten) kan u contact opnemen met: Kathy Vlieghe, Centrum voor de Rechten van het kind, Vakgroep Sociale agogiek, Universiteit Gent, H. Dunantlaan 2, 9000 Gent; Tel: 09/264.62.85 - Fax: 09/264.64.93 of Mail: Kathleen.Vlieghe@UGent.be

Ondernemend leren en leren ondernemen.

Op 24 oktober '07 organiseert de Koning Boudewijnstichting het **symposium** Ondernemend leren en leren ondernemen.

De Koning Boudewijnstichting kreeg van Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, Frank Vandenbroucke, de opdracht om na te gaan hoe onderwijsinitiatieven rond ondernemerschap een toegevoegde waarde voor het onderwijs en de samenleving kunnen betekenen.

Gedurende meer dan een jaar werd deze problematiek diepgaand geanalyseerd. De bevindingen werden gebundeld in een toegankelijk rapport. Op het symposium wordt dit rapport voorgesteld, naast goede praktijken, internationale sprekers en een antwoord van de betrokken ministers.

🔔 De inschrijving is gratis maar verplicht en kan enkel online gebeuren via de site van de Koning Boudewijnstichting of via deze link
http://www.kbs-frb.be/code/page.cfm?id_page=89&id=259&lang=NL

Sig vormingsactiviteiten

Sig organiseert jaarlijks zo'n tweehonderd vormingsactiviteiten voor professionele hulpverleners uit de Centra voor ambulante revalidatie en aanverwante sectoren.

Sig organiseert zowel studiedagen als workshops. Bij de studiedagen ligt de nadruk op het doorgeven van kennis, wat niet impliceert dat er geen interactie of praktijkrelevantie aan bod komt. Om organisatorische redenen vinden studiedagen vaak in de vakantieperiodes plaats. Workshops duren doorgaans langer dan één dag (niet altijd). De nadruk ligt hier op het inoefenen van bepaalde vaardigheden, attitudes, behandelingsconcepten, enz. Om die reden is het aantal deelnemers ook beperkt.

Een greep uit het aanbod van studiedagen:

- Overgewicht bij kinderen en adolescenten: hoe pakken we de epidemie aan? maandag 29 oktober '07 te Sig Destelbergen. (41 Euro)
- Pragmatische stoornissen bij kinderen. Woensdag 31 oktober '07 te Sig Destelbergen (41 Euro)
- Diagnostisch praten met kinderen. 18 en 19 oktober '07 te Sig Destelbergen (280 Euro)

Een greep uit het aanbod van workshops:

- Rekenzwakke kinderen begeleiden. 9 & 23 november en 7 december '07 te Sig Destelbergen (330 Euro)
- Agressie: verschillende vormen, verschillende behandelmethodes. 16 november '07 te Sig Destelbergen (244 Euro).

🔔 meer informatie kan je bekomen bij Sig vzw, Kerkham 1 bus 2 te 9070 Destelbergen; tel: 09/238.31.25 – fax: 09/238.31.40 of info@sig-net.be – www.sig-net.be

🔔 Inschrijven doe je bij voorkeur online.

